

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی

عنوان نشست: آسیب‌های روانی - اجتماعی با تأکید بر اعتیاد

شناسنامه نشست	
واحد برگزار کننده نشست:	دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
مسئول نشست:	دکتر فرامرز سهرابی (عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)
تاریخ برگزاری نشست:	۱۳۹۳/۱۲/۴
اعضای هیئت علمی:	اعضای گروه‌های آموزشی روان‌شناسی بالینی و عمومی، روان‌شناسی کودکان استثنائی، روان‌شناسی تربیتی، مشاوره، سنجش و اندازه‌گیری
نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط:	آقای دکتر میرباقری (قائم‌مقام وزیر کشور در امور اجتماعی)؛ آقای دکتر براتی سده (مدیر کل امور سالمندان سازمان بهزیستی)؛ آقای دکتر فرید (معاون اجتماعی سازمان بهزیستی)؛ آقای دکتر افشار (معاون محترم کاهش تقاضا ستاد مبارزه با مواد مخدر)؛ آقای دکتر جزینی (قائم‌مقام دبیر کل ستاد مبارزه با مواد مخدر)؛ آقای دکتر ضیاء هاشمی (معاون فرهنگی اجتماعی وزارت علوم) و آقای دکتر رضازاده (معاون توسعه پیشگیری سازمان بهزیستی).
مسئله محوری نشست:	آسیب‌های روانی - اجتماعی با تأکید بر اعتیاد
سازمان‌های هدف توصیه سیاستی:	سازمان بهزیستی، ستاد مبارزه با مواد مخدر

اعتیاد به مواد مخدر به مثابه جدی‌ترین مسئله اجتماعی ایران، وجوه مختلف جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، حقوقی، سیاسی و ... دارد. به اعتقاد تحلیل‌گران اجتماعی، اعتیاد به مواد مخدر، یکی از مسائل پیچیده اجتماعی در عصر حاضر است که زمینه‌ساز بروز بسیاری از آسیب‌ها و انحرافات روانی و اجتماعی است؛ ازسوی دیگر، ایران به علت شرایط خاص و هم‌جواری با مراکز عمده تولیدکننده مواد مخدر و قرار گرفتن در بهترین و کوتاه‌ترین مسیر ترانزیت، در چند دهه اخیر، گذرگاه انتقال مواد مخدر از افغانستان به اروپا بوده است. وجود زمینه‌های رشد و گسترش مواد مخدر در ایران و قاچاق آن که هم‌اکنون به یک تجارت زیرزمینی تبدیل شده است، پیچیدگی اوضاع فعلی را فراهم ساخته است و نزدیک است تا به بحران اساسی در جامعه تبدیل شود. ازاین‌رو اعضای هیئت علمی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی بر آن شدند تا با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی با برگزاری نشست در دانشگاه تلاش کردند تا هم‌اندیشی و تدابیر لازم اتخاذ شود و پس از بحث و بررسی و اعلام نظر اعضای محترم نشست، موارد مهم جمع‌بندی شد.

آسیب‌شناسی موضوع اعتیاد

۱. مشخص نبودن مدیریت و متولی واحد و یا فرد مسئول در برخورد با معضل اعتیاد در سطح کشور و نیز فقدان ارتباط کارکردی و نبود وحدت رویه در بخش‌ها و سازمان‌های مرتبط با معضل اعتیاد (ستاد مبارزه با مواد مخدر، نیروی انتظامی، سازمان بهزیستی کشور و ...)
۲. فقدان مبانی نظری روشن در مواجهه با مسئله اعتیاد و اینکه اعتیاد جرم است یا بیماری؟
۳. ملزم ندانستن دستگاه‌های مرتبط با اعتیاد در خصوص ارجاع کارهای علمی و برون‌سپاری امور به دانشگاه و انعقاد قرارداد با دانشگاه؛
۴. تأثیر تغییرات سریع اجتماعی بر معضل اعتیاد و امکان قانون‌گریزی؛
۵. ضعف ایفای نقش علمی رسانه‌ها و مطبوعات؛
۶. عدم توجه کافی به بحران هویت در بین جوانان و نرخ بالای بیکاری در بین جوانان تحصیل کرده؛

۷. عدم توجه کافی به تأثیر آموزش و پرورش و نقش محوری مدرسه.

توصیه‌های سیاستی

۱. انجام تحقیقات تجربی و توصیفی پیرامون معضل اعتیاد و با انجام یک پژوهش فرا تحلیل در کشور و هدایت نتایج آن به یک سیستم منسجم به منظور مشخص کردن اولویت‌های تحقیق و کاربرست نتایج تحقیقات در اجرا؛
۲. توجه ویژه به مبانی نظری واحد و سیاست‌گذاری بر مبنای آن با هماهنگی سازمان‌های ذیربط متعدد (ستاد مبارزه با مواد مخدر، نیروی انتظامی، سازمان بهزیستی کشور، وزارت کشور و ...) به منظور اتخاذ وحدت رویه در بین دستگاه‌های مختلف با موضوع اعتیاد؛
۳. مأموریت پیدا کردن دانشگاه‌ها در حل معضل اعتیاد از سوی مسئولان به‌ویژه ستاد مبارزه با مواد مخدر؛
۴. آموزش، اطلاع‌رسانی و تشویق و ترغیب خودمراقبتی در بین جوانان و نوجوانان و اولویت دادن به خودمراقبتی درباره هرگونه مواد اعتیادآور؛
۵. آموزش طرح مدرسه مروج سلامت با تأکید بر اعتیاد؛
۶. اتخاذ سیاست‌گذاری بخردانه و عمل به آن در مقابله با قانون‌گریزی؛
۷. سامان‌دهی پایان‌نامه و رساله‌های دانشگاهی در حوزه اعتیاد؛ با انعقاد قرارداد و تفاهم‌نامه بین دانشگاه و سازمان‌های مرتبط با اعتیاد به منظور تدوین اولویت‌های پژوهشی و چشم‌انداز مبارزه با اعتیاد.

عنوان نشست: اصلاح شیوه آموزش در نظام جدید آموزش و پرورش

شناسنامه نشست	
واحد برگزار کننده نشست:	دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
مسئول نشست:	دکتر حسین اسکندری (عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)
تاریخ برگزاری نشست:	۱۳۹۳/۱۲/۴
اعضای هیئت علمی:	اعضای محترم گروه‌های آموزشی: روان‌شناسی، آموزش و پرورش پیش از دبستان و دبستان، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، برنامه‌ریزی درسی، تکنولوژی آموزشی و مدیریت آموزشی و مرکز تحقیقات علوم رفتاری
نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط:	جناب آقای دکتر زرافشان (معاون آموزشی وزیر آموزش و پرورش)
مسئله محوری نشست:	اصلاح شیوه‌های آموزشی نظام آموزش و پرورش و نقد سند بنیادی تحول آموزش و پرورش و پیشنهاد راهبردهای اجرایی
سازمان‌های هدف توصیه سیاستی:	وزارت آموزش و پرورش

نظام آموزشی و تأثیرگذاری خاصی که این بخش مهم در پیشرفت و تعالی هر جامعه‌ای دارد، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. کشور باسواد، جامعه‌ای باسواد دارد و جامعه باسواد راه‌های دستیابی به موفقیت را به سهولت پیدا می‌کند. بسیاری از کارشناسان حوزه تعلیم و تربیت، نظام‌های آموزشی در دوره‌های مختلف را یکی از عوامل مهم در عدم پیشرفت مطلوب جامعه ما دانسته‌اند. از طرف دیگر، چهار تغییر اساسی در نظام آموزشی کشور طی نیم‌قرن اخیر، نشان از اهمیت آن دارد. اما سؤال این است که این تغییرات برای بهتر شدن نظام‌های آموزشی است و وضعیت نظام‌های آموزشی، نسبت به گذشته بهبود می‌یابد و یا

سبب بدتر شدن آن‌ها می‌شود؟ وضعیت ما در تغییر اخیر نظام آموزشی که با تحول بنیادین شناخته می‌شود، چیست؟ توصیه‌های سیاستی مستخرج از مباحث مطرح شده در این نشست، درصدد کمک به بهبود و ارتقاء تغییر نظام آموزشی کشور از طریق شناسایی نقاط قوت و ضعف آن و تلاش برای برجسته‌سازی نقاط قوت و رفع کاستی‌هاست. از این‌رو در ابتدا به طرح چالش‌ها و کاستی‌های این نظام و در پایان به دادن پیشنهاد در خصوص رفع کاستی‌ها می‌پردازد.

چالش‌های نظام آموزش و پرورش ایران

۱. تغییر و جابه‌جایی جمعیتی دانش‌آموزان در مقاطع و دوره‌های تحصیلی؛
 ۲. تغییرات پی‌درپی در ساختار، فرایند و اجرا از حیث سازمان‌دهی و تنظیم محتوا و برنامه‌های آموزشی و درسی و نظام‌های ارزشیابی تحصیلی؛
 ۳. عدم تفکیک حوزه‌های نظریه‌پردازی، اجرا و ارزشیابی و تمرکز همه این فرایندها در دستگاه اجرایی واحد؛
 ۴. تراکم فعالیت‌ها و محتواهای آموزشی و پرورشی؛
- ابهام در اهداف کلان در آماده‌سازی فراگیران در سه سمت «سبک زندگی و شهروندی»، «آماده‌سازی علمی برای دانشگاه» و تحصیلات عالی و تعلیم حرفه‌ای؛
- فاصله اسناد بالادستی (مبانی نظری، سند تحول، برنامه درسی ملی با سند مدرسه)؛
- فقدان زیر نظام‌های مختلف برای طراحی سند مدرسه و فرایندهای درون‌مدرسه‌ای؛
- فقدان بنچ‌مارک بست پراکتیس در حوزه‌های مختلف آموزش و پرورش؛
- عدم تناسب واقعیت‌های موجود، نیروی انسانی تعلیم‌دیده و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری با نظام فعلی آموزش و پرورش (۳-۳-۶)؛
- عدم تدوین نظام شایستگی صلاحیت حرفه‌ای معلمان و نظام تربیت معلم؛
- عدم تطابق آموزش‌های موجود در آموزش و پرورش با ظرفیت‌ها و رشته‌های تحصیلی دانشگاهی و تحصیلات عالی؛
- عدم تطابق آموزش‌ها با نیازهای اجتماعی و بازار کار؛

عدم تطابق آموزش‌ها با زندگی دوران بزرگسالی و عدم آمادگی لازم برای پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی؛
عدم تطابق آموزش‌ها با حوزه‌های مختلف سلامت فردی و اجتماعی و بالا رفتن هزینه‌های سلامت در جامعه.
توصیه‌های سیاستی

دانشگاه علامه طباطبائی به‌مثابه دانشگاه معین وزارت آموزش و پرورش در برنامه توسعه منظور شود.
میز آموزش و پرورش به‌طور دائمی در دانشگاه تشکیل و مسائل آموزش و پرورش رصد و ریشه‌های قانونی و اجرایی آن در نظر گرفته شود.
تدوین سند ملی مدرسه در دستور کار قرار گیرد.
اصلاح نظام تربیت‌معلم موجود و تدوین نظام شایستگی‌ها و شاخص‌های صلاحیت حرفه‌ای معلمان در دستور کار قرار گیرد.
تدوین شاخص‌های مربوط به کیفیت آموزش در دستور کار قرار گیرد.
الگوسازی و هماهنگی برنامه‌های مختلف به‌صورت افقی و عمودی انجام پذیرد.
ارزیابی و بهینه‌سازی نظام آموزشی (۳-۳-۶)
بنچ‌مارک‌ها و بست پراکتیس‌های نظام آموزشی در حوزه‌های مختلف دنبال شود.
ارزیابی محتوایی و ساختاری براساس ملاک‌های درونی و بیرونی اسناد بالادستی مبانی نظری سند تحول، سند تحول و برنامه درسی ملی صورت گیرد.